

דף טו

ר' יוסי נמי חזי ליה פירכא'. אולי הפירכה שראה רבי יוסי היא כיון שלא בא הכתוב לנעול אלא לפתוח (כלשון תורת כהנים – אחרי), ואם הכוונה לשאר שבתות השנה הלא אינך יודע איזו שבת, וע"כ יש לך לסיים שבת שבתוך הפסח (חשק שלמה).
או אפשר שהפירכה היא כיון שכתוב וקצרתם את קצירה, אם כן החיוב הוא בתחילת הקציר, וזהו בפסח שאז הוא זמן קצירת שעורים (שפת אמת).

'אי מדרבן יוחנן בן זכאי – דלמא כדאביי, דאמר אביי: מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי...
אמימר מני יומי ולא מני שבועי, אמר, זכר למקדש הוא'. כמה ראשונים (הרמ"ה באגרות; רבנו ירוחם נתיב ה"ד) מפרשים שמנין השבועות אינו מן התורה אלא בזמן שבית המקדש קיים, ככתוב מהחל חרמש בקמה תחל לספר שבעה שבועות, כלומר בזמן שמקריבים העומר בפועל. ואולם מנין הימים היא מצוה מהתורה אף בזמן הזה. וזהו שאמימר לא מנה שבועות, 'מאי טעמא זכר למקדש הוא' – כי מנין השבועות אינו מהתורה אלא בזמן המקדש.

'ואם תשאל: מדוע – על זה אומר גזירת מלך היא ובסוד אלוך מי יבוא. ולדעתי באמת הוא סוד ד' ליראיו, שגילו לנו רבותינו בעלי התלמוד' – שאמרו (בפ"ק דר"ה) ללמוד תשלומין לקרבנות עצרת כל שבעה, ולא רק יום אחד, כיון שמצוה למנות גם כן שבועות, ועוד חג שבעות כתיב. – הרי שדרשו 'חג שבעות' להיות נוהג כל השבוע, לענין קרבנות [וכשחל עצרת בשבת – אין רשאים להקריב קרבנות הרגל אלא בימי התשלומין]. נמצא אם כן שבפרשת אמור שמדובר שם על יום-טוב של עצרת הנוהג חקת עולם... לדרכתכם, גם המנין המדובר שם שהוא מנין הימים, נוהג לעולם, וגם נאמר שם תספרו חמשים יום, ולא הוזכר כלל 'חג שבועות'. ואילו בפרשת ראה נאמר מהחל חרמש בקמה (– בזמן שקרב העומר) תחל לספר שבעה שבועות – מנין השבועות [אבל מנין הימים לא הוזכר כלל, כי שם הוא ענין מחודש בזמן שבית המקדש קיים והקרבנות קרבים – שם בלבד נאמר חג שבעות].

ובזה יבוארו דברי רבא כולוהו אית ליה פירכא, אי מריב"ז – דלמא כדאביי, דאמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי' – יש לדקדק מהו לשון 'דלמא כדאביי', והרי לא מצינו חולק בדבר, וגם רבא עצמו סובר כן (בראש-השנה שם) – אלא הכוונה שמא כאביי שמצוה למנות שבועות מהתורה גם בזמן שאין עומר קרב ואין קרבנות קרבים. ולכן בפרשת אמור נאמר שבע שבתות תמימת תהיינה – הגם שלא מוזכר שם חג שבועות אלא יו"ט של עצרת, כאמור.

אבל לפי האמת שממחרת השבת – ממחרת יום טוב, והכתוב באמור שבע שבתות תמימת מתפרש כשחל יום טוב של פסח בשבת, כמו שאמר ריב"ז, נמצא אם כן שלא מוזכרת שם ספירת השבועות אלא בפרשת ראה בלבד (עפ"י אור שמח תמידין ז, כב. [וע"ע דרך נוספת בשפת אמת. וראה עוד בהרחבה בבחינות השונות של חג השבועות, עניניו וקביעותו, ובאורי המקראות – בספר 'פרקי מועדות' ח"ב עמ' 359-378]).

נראה כוונתו שלפי האמת אף אביי סובר שספירת שבועות עתה אינה מהתורה אלא זכר למקדש, וזהו שאמרו שאמימר לא מנה, כי גם לדעה המחייבת אין זה מהתורה. ושאמרו 'דלמא כדאביי' כלומר יש מקום לטוען לטוען שמא יש מצוה מהתורה במנין שבועות אף בזה"ז, וכך יתפרש הכתוב באמור, ושוב אין הכרח לדברי ריב"ז.

אבל אין לפרש שאביי סובר כן לפי האמת שמנין שבועות בזמן הזה מהתורה – שמנין לנו לחדש מחלוקת בדבר. ועוד מהו 'זכר למקדש' הלא לאביי הוא מעיקר הדין ולאמימר אין חיוב כלל.

– כן היא שיטת הראשונים הנזכרים. ואולם מדברי הרמב"ם (תמידין ז, כב-כד ובכס"מ) נראה שלהלכה גם

ספירת השבועות בזמן הזה מן התורה היא (וכן כתב באור זרוע ח"א שכ"ט). ונראה שפסק כרבנן דבי רב אשי שהיו מונים גם שבועות, ולשיטתם ספירת שבועות מדאורייתא גם בזמן הזה (וע' בקרן אורה ובשפת אמת, ובאבני נזר יו"ד סוס"י שפה בהגהה. ובשם הגר"ח מובא (בחדושים על הש"ס), שהרמב"ם לשיטתו שפוסק קדושה שניה לא בטלה, ולכן גם בזמן הזה יש דין הקרבה, ועל כן ספירת שבועות מן התורה. ואמימר סובר קדושה שניה בטלה לעת"ל, ולכן אינו אלא מדרבנן).

מאידך שיטת רוב הפוסקים שגם ספירת הימים בזמן הזה – מדרבנן היא (ע' בר"ן סוף פסחים, ובטוש"ע או"ח תפט).

עוד דנו הפוסקים בגדר מצות ספירת שבועות; אם היא נפרדת ממנין הימים אם לאו, ואם היא קיימת רק בתשלום שבועות שלמים, או בכל יום ויום מצוה למנות את השבועות שעברו – ע' בראשונים דלעיל. וע"ע: שו"ת משיב דבר ח"ה טו-טז. ועל שאר ענינים הנידונים בתוס' כאן – ע' בהרחבה במפרשים כאן ובסוף פסחים, ובפוסקים באו"ח שם; תרומת הדשן לו. וע"ע: בית הלוי ח"א לח; שערי ישר א, ה; בית ישי ד הערה א; לד הערה ו.

'מנופה בשלש עשרה נפה' – הלכה למשה מסיני (רש"י להלן עו:).

סוד שלש עשרה נפה – ע' ב'ליקוטי מאמרים' לר"צ הכהן, עמ' 187.

(ע"ב) 'בצקלוננו... – בא ויצק לנו ואכלנו ונוה היה' – רש"י ז"ל פרש: ב – בא, צ – ויצק, ל – לנו, ו –

ואכלנו, נו – ונוה היה. ועל דרך זו פרש בשאר.

ויש להעיר שלפנינו בפסוק כתיב בצק לנו חסר, ולכאורה אין מקום לדרוש ו'.

ונראה לפרש שבנוטריקון דורשים מאותן האותיות אף כמה מלים שהן דומות להן בצליל, והן ממוצא אחד בפה. ומעתה יתפרשו כולן על דרך זו:

בצקלנו – בא ויצק לנו ואכלנו, ונוה היה.

נתעלסה – נשא ונתן ועלה ונשמח ונתחטה.

נעלסה – נושא עולה ונתחטה. (ח-ע אותיות הגרון, מתחלפות; וכן ל-ט אותיות הלשון. וה' כדקאי קאי).

ירט הדרך – יראתה, ראתה נטתה. (הרש"ש גרס (כבשבת) יראתה... ומפרש: יראה – דבר היראוי ראתה, דהיינו המלאך עם חרב שלופה, ונטתה).

'אלא אמר רבי יוחנן: תלמוד ערוך הוא בפיו של רבי עקיבא...'. כיוצא בזה לעיל טו. 'אלא אמר רבי

יוחנן תלמוד ערוך הוא בפיו של רבי יהודה...'.

זמשל כל על של כל... ר' יוסי ור' שמעון אומרים... ומשל עכו"ם על של כותים ומשל כותים על של עכו"ם, אבל לא משל ישראל על של עכו"ם ושל כותים...'. משמע שמחלוקתם אמורה רק לענין עישור משל נכרים על ישראל או להפך, אבל פירות הנכרים עצמם חייבים. ואף על פי שמירווח עכו"ם פוטר לר' יוסי ור"ש, צריך לומר שמדרבנן חייבים. ואמנם נחלקו בדבר האמוראים, כדלהלן.

ולדעת הפוסטים אף מדרבנן, צריך לפרש 'תורמין של עכו"ם' בתבואה הנמצאת אצלו, ויש לחוש שמא באה לידו מיד ישראל. ואעפ"כ תורמין ממנה על של כותים, הגם שיתכן שאחת מהן חייבת ואחת פטורה – מכל מקום אפשר שיש כאן 'ספק ספקא'. וצריך עיון בזה (שפת אמת).

יש להעיר שמדברי התוס' להלן (סו ד"ה גזירה) עולה שמדרבנן חייב לכולי עלמא.